

Lärarytbildningskonventet

Maria Jarl, ordförande, maria.jarl@gu.se

Anders J Persson, vice ordförande, anders.j.persson@sh.se

Utbildningsdepartementet

Yttrande från Lärarytbildningskonventet avseende U2021/00301 Ökad kvalitet i lärarytbildningen och fler lärare i skolan

Lärarytbildningskonventet avlämnar följande yttrande avseende regeringens promemoria U2021/00301 Ökad kvalitet i lärarytbildningen och fler lärare i skolan.

Lärarytbildningskonventet instämmer i regeringens bedömning att det krävs åtgärder för att ytterligare stärka kvaliteten i lärarytbildningarna och för att avhjälpa bristen på behöriga lärare och förskollärare.

Förslagen i regeringens promemoria är emellertid inte ändamålsenliga. Förslagen riskerar tvärtom att leda till kraftigt försämrad kvalitet och i förlängningen till minskat söktryck till landets lärarytbildningar.

Yttrandet fokuserar tre frågor av principiell vikt för lärarytbildningarnas kvalitet och framtida status som akademisk yrkesutbildning. För mer detaljerade svar, och för alternativa förslag och lösningar, hänvisar Lärarytbildningskonventet till de enskilda lärosätenas remissvar.

Yttrandet har tagits fram i enlighet med diskussioner om regeringens promemoria på Lärarytbildningskonventets sammanträden den 26 januari och 26 mars 2021. Yttrandet behandlades på Lärarytbildningskonventets sammanträde den 13 april 2021.

Gällande förslaget om en ny förordning för lärarytbildningen anför Lärarytbildningskonventet följande:

Lärarytbildningskonventet är skarpt kritiskt till förslaget om en ny förordning för lärarytbildningen. Lärarytbildningskonventet har vid upprepade tillfällen framfört att den redan idag detaljerade styrningen av lärarytbildningen är problematisk eftersom den leder till stoffträngsel och minskat akademiskt djup.

Att flytta innehåll från examensordningen till en ny förordning gör inte styrningen mindre detaljerad. Tvärtom innebär förslaget att förordningsstyrningen och detaljregleringen av lärarytbildningen ökar. Det inskränker lärosätenas möjligheter att utforma utbildningarna mot bakgrund av vetenskap och beprövad erfarenhet och innebär ett kraftigt avsteg från den forskningspolitiska propositionens förslag om stärkt akademisk frihet.

Förslaget innebär också en allt tydligare särreglering av lärarutbildningen som motverkar de senaste decenniernas strävan att fullt ut integrera lärarutbildningen i systemet för högre utbildning.

Gällande förslaget om en försöksverksamhet med förkortad kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) anför Lärarutbildningskonventet följande:

Lärarutbildningskonventet är skarpt kritiskt till förslaget om en försöksverksamhet med förkortad KPU.

Det är motsägelsefullt att ställa högre krav på ordinarie utbildningar och samtidigt skapa en förkortad utbildning med lägre kvalitetskrav: en utbildning som reduceras med en cirka tredjedel av innehållet kan inte genomföras med bibehållen eller förbättrad kvalitet.

Kurser inom verksamhetsförlagd utbildning och utbildningsvetenskaplig kärna är centrala för lärarprofessionen och för en forskningsbaserad skola. Att reducera innehållet i dessa delar är problematiskt ur ett professions- såväl som ur ett verksamhetsperspektiv. Att förslaget baseras på en ambition om att förkorta utbildningen snarare än på en diskussion om den kunskapsgrund som läraryrket bör vila på är bekymmersamt.

Lärarutbildningskonventet finner det anmärkningsvärt att studenternas tidigare akademiska studier inte behöver vara relevanta för yrket och täcka de undervisningsämnen som ingår i examen. De studier i ämne och ämnesdidaktik som föreslås ingå i den förkortade utbildningen kan inte ersätta bristande erfarenheter och kunskaper från tidigare studier.

Att förslaget urholkar ämneskunskaperna, vilket i förlängningen riskerar påtagligt negativa konsekvenser för elevernas kunskapsresultat, framkommer tydligt i jämförelse med nuvarande utbildningar:

- I nuvarande utbildning som leder till en ämneslärarexamen i samhällskunskap krävs till exempel studier i såväl statsvetenskap, sociologi som nationalekonomi för att bli antagen. Regeringens förslag innebär att det räcker med en akademisk examen i ett av ämnena för att antas och bli behörig att undervisa i samhällskunskap på högstadiet och i gymnasieskolan.
- I förslaget ingår en förkortad utbildning för akademiker som leder till en grundlärarexamen. Den som exempelvis har en kandidatexamen i geografisk informationsteknik kan utan validering antas till en utbildning om drygt ett år som leder till en grundlärarexamen. Denna lärare skulle bli behörig att undervisa i svenska, engelska och SO i förskoleklass och årskurs 1-3 eller årskurs 4-6. Den som har en kandidatexamen i fordons- och farkostteknik blir på motsvarande sätt behörig att undervisa i matematik, teknik och NO i samma åldersgrupper.

Ytterligare en uppenbar risk med förslaget om en förkortad KPU är att såväl de långa som de korta lärarutbildningarna på sikt tappar sökande.

Att utfärda samma examen till studenter som tagit del av en försöksverksamhet med bortprioriterade utbildningsmoment, som till studenter som studerat inom ordinarie utbildning, är dessutom en orimlig hantering av examensordningen.

Lärarutbildningskonventet betonar också vikten av att forskning och beprövad erfarenhet vägleder politiska beslut om lärarutbildningsreformer:

Lärarutbildningskonventet konstaterar att det finns målkonflikter i regeringens promemoria, och att flera av förslagen är bristfälligt underbyggda och saknar konsekvensbeskrivningar. Till exempel är det, som konstaterats ovan, motsägelsefullt att ställa högre krav på ordinarie utbildning och samtidigt föreslå en förkortad utbildning med lägre kvalitetskrav. Det framgår inte heller på vilket sätt en ökad

detaljreglering av lärarutbildningen skulle leda till ökad kvalitet, eller varför det är ändamålsenligt att särreglera lärarutbildningen i förhållande till annan högre utbildning.

Vidare noterar Lärarutbildningskonventet att promemorian inte beaktar den samlade erfarenhet som finns inom sektorn. Vi har tidigare framfört att lärarutbildningens detaljreglering inskränker lärosätenas autonomi med försämrad kvalitet i utbildningarna som en trolig konsekvens. Vi har också visat att det finns goda erfarenheter inom sektorn av att erbjuda snabbare vägar till ämneslärarexamen som inte bryter mot de nuvarande programmens utbildningskvalitet och kunskapskrav.

Lärarutbildningskonventet välkomnar en dialog med regeringen och samarbetspartierna om hur lärarutbildningen kan reformeras på ett långsiktigt hållbart sätt.

För Lärarutbildningskonventet

Maria Jarl, ordförande

Anders J Persson, vice ordförande